

Załącznik Nr 1
do Uchwały Rady Powiatu
Ciechanowskiego
Nr VI/29/218/2021
z dnia 25 stycznia 2021 r.

POWIATOWY PROGRAM
ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
NA LATA 2021 – 2023

CIECHANÓW, STYCZEŃ'2021

Spis treści:

	Str.
Wstęp	3-4
1. Charakterystyka pieczy zastępczej w powiecie	5
1.1. Rodzinna piecza zastępcza	5-11
1.2. Instytucjonalna piecza zastępcza	11-14
1.3. Realizowane programy wspierające i promujące rodzicielstwo zastępcze	14 -16
1.4. Świadczenia na usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków zastępczych	16-18
2. Zadania powiatu w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej	18-20
3. Cele Programu i zadania do realizacji	20-23
4. Zakładane rezultaty realizacji Programu	23
5. Limity rodzin zastępczych zawodowych w latach 2018-2020	23-24
6. Zagrożenia dla realizacji działań ujętych w Programie	24-25
7. Źródła finansowania Programu	25
8. Realizatorzy Programu	25
9. Sposób monitorowania Programu	26

Wstęp.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Regulacje prawne dotyczące wspierania rodziny oraz organizacji pieczy zastępczej zawiera ustawa z dnia 09 czerwca o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 821). Ustawa ta nakłada na samorząd gminny obowiązek wspierania rodziny, natomiast powiatowy - organizację pieczy zastępczej.

Zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej wykonuje starosta za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Zarządzeniem Nr 18/2011 Starosty Ciechanowskiego z dnia 13 października 2011 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ciechanowie zostało wyznaczone na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie ciechanowskim. W związku z tym zadania powiatu ciechanowskiego z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest realizowane przez tą jednostkę.

Wykonując te zadania Centrum podejmuje ścisłą współpracę z funkcjonującymi na terenie powiatu instytucjami: Sądem Rodzinnym w Ciechanowie, Placówką Opiekuńczo-Wychowawczą Socjalizacyjną w Gołotczyźnie, Komendą Powiatową Policji w Ciechanowie, Oddziałem Zamiejscowym Wojewódzkiego Ośrodka Adopcyjnego w Ciechanowie oraz ośrodkami pomocy społecznej, powiatowymi centrami pomocy rodzinie, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Należy podkreślić, że aby lokalny system wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przynosił pożądane efekty należy położyć szczególny nacisk na profilaktykę oraz pracę z rodziną biologiczną.

W powiecie ciechanowskim bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego poza bezrobociem, ubóstwem, długotrwałą chorobą i niepełnosprawnością jest powodem korzystania z pomocy społecznej udzielanej przez ośrodki pomocy społecznej.

To na barkach asystentów rodziny czy pracowników socjalnych z tych ośrodków spoczywa ciężar pracy z rodziną w przewyżnianiu trudnych sytuacji życiowych, w tym

dotyczących opieki nad dzieckiem. Stąd też najważniejszym zadaniem dla wszystkich służb pomocy społecznej w powiecie powinna być praca z rodziną w różnorodnych formach środowiskowych. Pomoc i wsparcie powinno być udzielone przez specjalistów przygotowanych do pracy z rodziną w środowisku lokalnym, a pomoc ta winna być udzielana z uwzględnieniem prawa dziecka do wychowywania w rodzinie naturalnej, utrzymywania osobistych kontaktów z tą rodziną, poszanowania godności, prywatności i podmiotowości dziecka i rodziny.

Prowadzone natomiast przez powiat poradnictwo specjalistyczne: prawne, psychologiczne i terapeutyczne ma również na celu między innymi objęcie wsparciem rodzin z terenu powiatu ciechanowskiego, które takiej formy wymagają i potrzebują.

Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej jest ostatecznością, po wykorzystaniu wszystkich możliwych form pomocy i wsparcia rodziny, w której ono przebywa. Gdy mimo podejmowanych działań zostanie jednak ono zabrane z rodziny biologicznej i umieszczone w systemie pieczy zastępczej, niezbędne jest podjęcie ścisłej współpracy pracowników socjalnych lub asystentów rodzinnych w gminach z pracownikami i koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie, w celu podjęcia wspólnych przedsięwzięć mających na celu jak najszybszy jego powrót do rodziny naturalnej.

Zgodnie z art. 180 pkt 1 w/w ustawy powiat jest zobowiązany do opracowania i realizacji 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych. Pierwszy taki program powstał w 2012 roku i obowiązywał na lata 2012-2014, następny na lata 2015-2017; a ostatni na lata 2018-2020. W związku z jego wygaśnięciem zachodzi konieczność zatwierdzenia kolejnego Programu, który w dużej mierze jest kontynuacją dotychczas realizowanego.

„Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021-2023” w dalszej części zwanej „Programem” został opracowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ciechanowie i uwzględnia on lokalne uwarunkowania oraz nakreśla kierunki działań w perspektywie 3 – letniej. Zawiera diagnozę sytuacji pieczy zastępczej na terenie powiatu ciechanowskiego, określa kierunki działań oraz ustala zakres prowadzonej działalności na rzecz rozwoju pieczy zastępczej.

Głównym celem podejmowanych działań będzie zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc w rodzinnych i instytucjonalnych formach pieczy zastępczej, właściwych warunków tej opieki oraz stosownych środków finansowych.

1. Charakterystyka pieczy zastępczej w powiecie ciechanowskim.

Pieczka zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców biologicznych.

Pieczka zastępcza zapewnia:

- 1) pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym;
- 2) przygotowanie dziecka do:
  - a) godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia,
  - b) pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki,
  - c) nawiązywania do podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych;
- 3) zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno – rekreacyjnych.

Pieczka zastępcza sprawowana jest w formie:

- 1) rodzinnej,
- 2) instytucjonalnej.

1.1. Rodzinna pieczka zastępcza

Dzieci częściowo lub całkowicie pozbawione opieki rodzicielskiej umieszczane są w rodzinnej pieczy zastępczej, tj. **w rodzinach zastępczych** lub rodzinnych domach dziecka.

Od 1 stycznia 2012 roku, zgodnie z art. 39 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1. Rodzina zastępcza:

- **spokrewniona** (małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka);
- **niezawodowa** (małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka);
- **zawodowa**, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna.

2. Rodzinny dom dziecka

3. Rodziny pomocowe (sprawują opiekę nad dzieckiem w przypadku czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą).

Rodzina zastępcza oraz prowadzący rodzinny dom dziecka zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie.

Na terenie powiatu ciechanowskiego zgodnie z Powiatowym programem rozwoju pieczy zastępczej na lata 2018 – 2020 przyjętym uchwałą Nr V/29/175/2018 Rady Powiatu Ciechanowskiego z dnia 29 stycznia 2018 r. i określonym w tym Programie limitem rodzin zastępczych zawodowych - miały powstać 3 takie rodziny. Ze względu na brak odpowiednich kandydatów do pełnienia tej funkcji powstała tylko 1 rodzina w 2019 r. Obecnie funkcjonuje 7 rodzin zastępczych zawodowych, w tym 2, które pełnią funkcję pogotowia rodzinnego. Problem braku wystarczającej liczby rodzin zastępczych zawodowych w stosunku do potrzeb umieszczania w nich dzieci nie dotyczy tylko powiatu ciechanowskiego, ale jest od wielu lat problemem ogólnokrajowym. Pogłębia go również fakt, iż w 2019 r. znacznie zwiększyła się liczba dzieci kierowanych do rodzin zastępczych.

Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz dzieci opuszczających rodziny zastępcze w powiecie ciechanowskim w latach 2018 – 2020

Liczba dzieci	Lata			Razem
	2018	2019	2020	
Umieszczonych w rodzinach zastępczych:				
ogółem	12	31	23	66
w tym:				
spokrewnionych z dzieckiem	7	13	9	29
niezawodowych	1	7	9	17
zawodowych	4	11	5	20
Opuszczających rodziny zastępcze:				
Ogółem,	22	20	21	63
W tym:				
spokrewnionych z dzieckiem	13	10	6	29
niezawodowych	5	6	6	17
zawodowych	4	4	9	17

Z poniższego zestawienia wynika, że w analizowanym okresie najwięcej dzieci umieszczono w rodzinnej pieczy zastępczej w 2019 r., bo aż 31 oraz w 2020 r. - 23. Na podkreślenie zasługuje fakt, że w 2019 r. w 8 rodzinach zawodowych umieszczono 11 dzieci, tj. 35,5% ogółu dzieci umieszczonych w pieczy.

Poniżej przedstawiono powstawanie i rozwiązywanie rodzin zastępczych w latach 2018-2020.

Powstawanie i rozwiązywanie rodzin zastępczych, w latach 2018 – 2020 ilustruje poniższe zestawienie.

Liczba rodzin zastępczych	Razem			Ogółem
	2018	2019	2020	
utworzonych:				
ogółem w tym:	6	18	12	36
spokrewnionych z dzieckiem	5	12	7	24
niezawodowych	1	5	5	11
zawodowych	0	1	0	1
Rozwiązanych:				
ogółem w tym:	16	12	12	40
spokrewnionych z dzieckiem	13	3	6	22
niezawodowych	3	9	5	17
zawodowych	0	0	1	1

Z ww. zestawienia wynika, że w ostatnich trzech latach, podobnie jak w ubiegłych - najczęściej rodzin utworzonych i rozwiązanych to rodziny spokrewnione. Zwiększyła się także liczba utworzonych oraz rozwiązanych rodzin zastępczych niezawodowych, szczególnie w 2019 r. Powodem ich rozwiązania najczęściej jest usamodzielnienie wychowanków, umieszczenie w innej formie pieczy zastępczej. Powrót dziecka do rodziny biologicznej jest sporadyczny.

Od 01 lipca 2016 r. wszystkie rodziny zastępcze, w których przybywają dzieci do 18 r. ż. zostały objęte opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z art. 77 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Koordynatorzy udzielają pomocy i wsparcia rodzinom zastępczym w realizacji ich zadań, m.in. w latach 2018-2019 pracując w środowisku tych rodzin, natomiast w 2020 r. od miesiąca marca ze względu na pandemię COVID-19 ograniczono wizyty w środowisku. Nie mniej jednak sytuacja rodzin zastępczych jest na bieżąco monitorowana. Koordynatorzy opracowują także plany pomocy dziecku i przygotowują ocenę całokształtu sytuacji dziecka we współpracy z ośrodkami pomocy społecznej, szkołami, sądami rodzinnymi i innymi instytucjami, a także zgłaszają

do ośrodków adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną. Dokonują także oceny rodziny zastępczej i przygotowują we współpracy z wychowankiem i jego opiekunem indywidualne programy usamodzielnienia.

Liczba koordynatorów i rodzin objętych ich pomocą i wsparciem w latach 2018 – 2020 – (dane za dany rok).

Lata	Liczba koordynatorów	Liczba rodzin zastępczych ogółem	w tym liczba rodzin zastępczych objętych wsparciem koordynatorów	Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem koordynatorów
2018	4	93	73	108
2019	4	95	79	122
2020	4	96	84	125

W latach 2018-2020 r. każdy z koordynatorów miał pod opieką średnio miesięcznie po 17-18 rodzin w których przebywało od 25 do 28 dzieci.

Ogólną liczbę i rodzaje rodzin zastępczych w latach 2018 – 2020 przedstawia poniższe zestawienie (dane za cały rok).

Liczba rodzin zastępczych	2018	2019	2020
Ogółem rodzin	93	95	95
w tym:			
Spokrewnionych z dzieckiem	63	63	66
Niezawodowych	23	24	21
Zawodowych	7	8	8

Z powyższego zestawienia wynika, że dominowały rodziny spokrewnione z dzieckiem, które stanowiły od 65,2% ogółu rodzin w 2018 r. do 69,5% w 2020 r.

W 95 rodzinach zastępczych w 2020 r. opieką i wychowaniem objętych było łącznie 148 dzieci. Poniższe zestawienie ilustruje liczbę dzieci umieszczonych w poszczególnych rodzajach rodzin zastępczych na terenie powiatu ciechanowskiego w latach 2018 – 2020.

Liczba dzieci w rodzinach zastępczych w powiecie ciechanowskim w latach 2018 – 2020 (dane za cały rok)

Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	2018	2019	2020
Spokrewnionych z dzieckiem	89	89	90
Niezawodowych	27	27	26
Zawodowych	24	35	32
Razem liczba dzieci w rodzinach zastępczych	140	151	148

Ponadto w 2018 r. 11 dzieci pochodzących z powiatu ciechanowskiego przebywało w 7 rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów, w 2019 r. takich dzieci było 8 w 5 rodzinach zastępczych oraz 1 w rodzinnym domu dziecka, natomiast w 2020 r. 9 dzieci w 6 rodzinach zastępczych i 1 w rodzinnym domu dziecka. Jednocześnie dzieci z innych powiatów przebywają w rodzinach zastępczych na terenie naszego powiatu: w 2018 r. w 14 rodzinach przebywało 22 dzieci; w 2019 r. analogicznie w 11 rodzinach było 19 dzieci oraz 2020 r. w 12 rodzinach przebywało 21 dzieci.

Uwzględniając liczbę dzieci w rodzinach zastępczych należy stwierdzić, że dominują te, które sprawują opiekę nad jednym dzieckiem, stanowią one od 69,0% ogółu rodzin w 2019 r. oraz 66,7% w 2020 r. Więcej danych dot. liczby dzieci wychowujących się w rodzinach zastępczych na terenie powiatu zawiera poniższa tabela.

Rodziny zastępcze w podziale na liczbę dzieci w latach 2018 – 2020 – stan na 31.12. danego roku.

PODZIAŁ RODZIN ZASTĘPCZYCH ZE WZGLĘDU NA LICZBĘ DZIECI									
Wyszczególnienie	Rodziny spokrewnione			Rodziny niezawodowe			Rodziny zawodowe		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
z 1 dzieckiem	33	43	45	17	14	12	2	1	0
z 2 dzieci	13	12	11	2	2	3	0	2	1
z 3 dzieci	4	5	5	0	0	1	3	2	2
z 4 dzieci i więcej	1	0	0	0	0	0	2	3	3
Ogółem liczba rodzin:	51	60	61	19	16	16	7	8	7

Aktualnie rodziny zastępcze funkcjonują na terenie 8 gmin powiatu ciechanowskiego (poza gminą Ojrzeń). Najwięcej rodzin zastępczych, w 2020 r. podobnie jak w latach poprzednich było: w gminie miejskiej Ciechanów - 45 oraz w gminach: Głinojeck – 9, wiejskiej Ciechanów – 9, Sońsk - 7 rodzin oraz Opinogóra – 7 rodzin. Poniżej przedstawiono szczegółowe dane na temat liczby rodzin zastępczych oraz dzieci w nich przebywających w rozbięciu na poszczególne gminy powiatu.

Liczba rodzin zastępczych i wychowanków rodzin zastępczych w poszczególnych gminach powiatu ciechanowskiego – stan na 31.12.2020 r.

Gmina	Typy rodzin zastępczych							
	Ogółem		Spokrewnione		Niezawodowe		Zawodowe	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Miasto Ciechanów	45	62	35	47	8	8	2	7
Miasto i Gmina Głinojeck	9	12	7	9	2	3	0	0

Gmina Ciechanów	9	12	6	7	1	1	2	4
Gmina Gołymin	2	5	0	0	1	2	1	3
Gmina Grudusk	3	6	0	0	3	6	0	0
Gmina Ojrzeń	0	0	0	0	0	0	0	0
Gmina Opinogóra	7	15	5	7	0	0	2	8
Gmina Regimin	2	5	2	5	0	0	0	0
Gmina Sońsk	7	9	6	8	1	1	0	0
Ogółem:	84	126	61	76	16	21	7	22

Rodzinie zastępczej udziela się świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego w niej dziecka. Od 01 stycznia 2012 r. wysokość pomocy uzależniona jest od typu rodziny zastępczej. W przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej świadczenie wypłacane jest w wysokości 694,00 zł, natomiast w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka świadczenie wynosi 1.052,00 zł miesięcznie. Ponadto zawodowe rodziny zastępcze od 2020 r. otrzymują miesięczne wynagrodzenie w wysokości 3.200,00 zł, natomiast zawodowe rodziny zastępcze pełniące funkcje pogotowia rodzinnego 4.000,00 zł (bez pochodnych).

Poniżej przedstawiono zestawienie wydatków i dochodów utrzymania rodzin zastępczych w latach 2018 – 2020.

Wydatki i dochody utrzymania rodzin zastępczych ponoszone przez powiat ciechanowski w latach 2018 – 2020 w zł			
Rok	2018	2019	2020
Łączne roczne wydatki powiatu ciechanowskiego przeznaczone na wynagrodzenia dla rodzin zastępczych i osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich	260.782,35	277.031,61	291.471,32
Łączne roczne wydatki powiatu ciechanowskiego przeznaczone na wypłatę świadczeń dla rodzin zastępczych	1.308.183,80	1.314.308,66	1.395.080,25
Wydatki przeznaczone na utrzymanie dzieci z terenu naszego powiatu przebywających w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów	116.519,70	122.483,76	129.046,56

Dochody uzyskane z tytułu przebywania dzieci z innych powiatów w rodzinach zastępczych na terenie powiatu ciechanowskiego	336.712,75	272.014,45	280.139,58
---	-------------------	-------------------	-------------------

Finansowanie zadań z zakresu pieczy zastępczej, zarówno rodzinnej, jak i instytucjonalnej do końca 2011 r. należało do zadań powiatu. Od 01 stycznia 2012 r. gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Dochody powiatu z tytułu ponoszenia przez gminy wydatków za pobyt dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2018 – 2020 przedstawia poniższa tabela.

Koszty utrzymania dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej ponoszone przez gminy w latach 2018 – 2020 w zł			
Rok	2018	2019	2020
Koszty ponoszone przez gminy na utrzymanie dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej (wpływy do powiatu)	261.632,41	295.037,17	329.513,01

1.2. Instytucjonalna piecza zastępcza.

W powiecie ciechanowskim funkcjonuje **Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Socjalizacyjna** w Gołotczyźnie, posiadająca do dnia 31 grudnia 2020 r. 30 miejsc dla dzieci częściowo lub całkowicie pozbawionych opieki rodziców. Jest to placówka o charakterze socjalizacyjnym, z 4 miejscami interwencyjnymi - zapewniająca dzieciom i młodzieży pozbawionym opieki rodziców całodobową ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie do uzyskania pełnoletniości. Na dzień 31 grudnia 2020 r. w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej Socjalizacyjnej w Gołotczyźnie było umieszczonych 15 wychowanków, w tym z powiatu ciechanowskiego 15.

**Liczba miejsc i dzieci umieszczonych w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej
Socjalizacyjnej w Gołotczyźnie w latach 2018 – 2020.**

Liczba miejsc i dzieci umieszczonych w Placówce	Rok		
	2018	2019	2020
Liczba miejsc:	30	30	30
Liczba dzieci średniomiesięcznie, w tym	22	22	19
- z powiatu ciechanowskiego	19	19	16

Z przedstawionych powyższej danych wynika, że liczba dzieci umieszczonych w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Gołotczyźnie spadała z 22 w 2018 roku do 16 w 2020 roku, a na koniec 2020 r. wynosiła 15. Jednocześnie zmniejszała się liczba wychowanków Placówki pochodzących z powiatu ciechanowskiego z 19 w 2018 roku do 15 w 2020 roku. W latach 2018 – 2020 wydano łącznie tylko 5 skierowań do ww. Placówki, co wiązało się z koniecznością ograniczenia liczby wychowanków, aby w dniu 01 stycznia 2021 r. nie przekraczała ona liczby miejsc 14 (osiągnięcie standardu).

Dzieci z powiatu ciechanowskiego przebywają również na mocy zawartych porozumień na terenie innych powiatów.

**Liczba dzieci z powiatu ciechanowskiego w placówkach opiekuńczo-wychowawczych
na terenie innych powiatów w latach 2018 – 2020 na mocy zawartych porozumień.**

Nazwa placówki opiekuńczo-wychowawczej	Liczba dzieci z terenu powiatu w latach		
	2018	2019	2020
Kraśnik – Wioska Dziecięca SOS	4	4	4
Biłgoraj – Wioska Dziecięca SOS	3	3	3
Morąg – Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nasze Dzieci	0	2	2
Ignatki – Regionalna Placówka Opiekuńczo-Terapeutyczna	0	1	1
Tarłów – Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza	0	0	1
Czernice Borowe – Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nasze Dzieci	0	0	1
Pasym – Dom dla Dzieci Nr 1 i NR3	0	0	5
Ogółem:	7	10	17

Należy stwierdzić, że w latach 2018 – 2020 zwiększyła się liczba dzieci z powiatu ciechanowskiego przyjmowanych do placówek opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów. Dotyczyło to przede wszystkim konieczności umieszczenia licznego rodzeństwa oraz dziecka przewlekle chorego, skierowanego do Regionalnej Placówki Opiekuńczo-Terapeutycznej w Ignatkach. Ilustruje to poniższe zestawienie.

Liczba dzieci z terenu powiatu ciechanowskiego przyjętych do placówek opiekuńczo-wychowawczych w latach 2018 – 2020.

Liczba dzieci z terenu powiatu przyjętych do placówek opiekuńczo-wychowawczych poza powiatem ciechanowskim			
Rok	2018	2019	2020
Liczba dzieci	3	5	7

Miesięczny koszt utrzymania dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych jest znacznie wyższy niż w rodzinach zastępczych. Średnie koszty utrzymania jednego wychowanka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych to ok. 5.000,00 zł, natomiast w zawodowej rodzinie zastępczej ok. 2.000,00 zł.

Należy jednak podkreślić, że w przypadku dzieci starszych, niepełnosprawnych czy licznego rodzeństwa, którego nie należy rozdzielać, tylko w tej formie można je umieścić, ponieważ znalezienie dla nich kandydatów na rodziców zastępczych, a tym bardziej adopcyjnych jest bardzo trudne, a często wręcz niemożliwe. W związku z tym, planowana jest budowa Powiatowego Domu Dziecka, która zastąpi obecną formę instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Jednocześnie z tytułu przebywania dzieci z powiatu ciechanowskiego w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów w 2020 r. powiat ciechanowski poniósł wydatki w łącznej wysokości 719.168,02 zł.

Poniżej przedstawiono wydatki i dochody na utrzymanie dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na przełomie ostatnich trzech lat.

Wydatki i dochody z tytułu przebywania dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2018 – 2020

Wyszczególnienie	Lata		
	2018	2019	2020
Dochody z tytułu przebywania dzieci z terenu innych powiatów w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej Socjalizacyjnej w Gołotczyźnie	192.048,00	206.178,00	96.692,54
Wydatki z tytułu przebywania dzieci z terenu powiatu ciechanowskiego w placówkach	285.290,31	319.372,00	719.168,02

opiekuńczo-wychowaw. na terenie innych powiatów			
Wydatki gmin z terenu powiatu ciechanowskiego z tytułu przebywania dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej (wpływy do powiatu)	407.981,57	432.028,13	495.766,80

1.3. Realizowane programy wspierające i promujące rodzicielstwo zastępcze

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ciechanowie jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej stara się wspierać i rozwijać wszelkie formy rodzicielstwa zastępczego, dążyć do tego, żeby kolejne dzieci, które będą musiały opuścić rodzinę biologiczną trafiły do rodzinnych form opieki. W związku z tym konieczne jest pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe i niezawodowe oraz osoby prowadzące rodzinne domy dziecka.

W ramach popularyzacji rodzicielstwa zastępczego Centrum udostępnia w swojej siedzibie ulotki dot. poszukiwań osób chętnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej. Ogłoszenie w formie ulotki jest również zamieszczone na stronie internetowej Centrum www.pcpr-ciechanow.pl. Temat ten jest promowany także na spotkaniach z kierownikami ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu.

Po zgłoszeniu się kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub niezawodowej i ich zakwalifikowaniu do szkolenia - PCPR jest zobowiązane do jego przeprowadzenia. Dla potrzeb ww. szkolenia w 2019 r. i 2020 r. tutaj Centrum podpisało umowę z Fundacją Rodzina Plus z Krakowa, która przeprowadziła szkolenia według programu „Rodzina Plus”. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej osoby pełniące funkcję rodziny zawodowej lub niezawodowej powinny spełniać określone w ustawie warunki oraz odbyć szkolenie teoretyczne w określonym wymiarze godzin, tj.: rodziny niezawodowe: 50 godzin, rodziny zawodowe - 65 godzin, natomiast rodziny zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego - 75 godzin oraz wszystkie ww. rodziny - 10 godziną praktykę w już funkcjonujących rodzinach zastępczych. W 2019 r. szkolenie kandydatów według Programu „Rodzina Plus” ukończyło 6 osób – kandydatów na rodzinę niezawodową oraz 2 na rodzinę zawodową, a w 2020 r. było to 8 osób na rodzinę niezawodową.

Z drugiej strony Centrum oferuje wszelką pomoc i wsparcie dla już funkcjonujących rodzin zastępczych oraz zapewnia im korzystne warunki do sprawowania opieki nad dziećmi. Aktualnie wszystkie rodziny zastępcze będące pod opieką PCPR w Ciechanowie mają

zapewniony bezpłatny dostęp do specjalistycznego wsparcia (diagnostyka i terapia psychologiczna indywidualna i rodzinna, terapia pedagogiczna, poradnictwo prawne). Rodziny zastępcze mogą liczyć na pomoc i wsparcie w przypadku wystąpienia czasowych trudności w sprawowaniu bezpośredniej opieki nad powierzonymi im dziećmi (w związku z wypoczynkiem, pobytem w szpitalu lub wystąpieniem innych nieprzewidzianych trudności, czy zdarzeń losowych). Piecza zastępcza może wówczas być powierzona rodzinie pomocowej. Zawodowe rodziny zastępcze, począwszy od 2012 roku mogą korzystać z przerwy w sprawowaniu opieki przez okres 30 dni w danym roku kalendarzowym.

Ponadto każda z rodzin zastępczych, w której przebywają dzieci do lat 18 objęta jest wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zakłada, że rodziny zastępcze na ich wniosek obejmuje się wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, który może mieć pod opieką nie więcej niż 15 środowisk rodzinnych (wykonuje swoje obowiązki w ramach zadaniowego czasu pracy). Porównując okres sprzed 2012 roku, kiedy osoby monitorujące środowisko rodzin zastępczych miały ich pod opieką 50 - 60, należy stwierdzić, że w tym obszarze nastąpiła pozytywna zmiana – zarówno z punktu widzenia rodzin jak i pracowników Centrum.

Podkreślenie wymaga również fakt, że do końca kwietnia 2020 roku zawodowe rodziny zastępcze otrzymywały wynagrodzenie w ramach umowy-zlecenia zbliżone do poziomu minimalnego, tj. 2.600 zł brutto miesięcznie. Ponieważ ustawodawca pozostawił podmiotom realizującym przepisy ustawy pewną swobodę w decydowaniu o wysokości wynagrodzeń dla prowadzących rodzinne formy pieczy zastępczej, w drodze Uchwały Nr VI/17/146/2020 Rady Powiatu Ciechanowskiego z dnia 21 kwietnia 2020 r. - od 1 maja 2020 r. podwyższono stawki wynagrodzeń dla rodzin zastępczych zawodowych do 3.200,00 zł, a rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego do 4.000,00 zł. Ponadto oprócz świadczeń obligatoryjnych PCPR w Ciechanowie przyznaje także świadczenia fakultatywne: na pokrycie kosztów związanych z przyjęciem dziecka do rodziny (1.500 zł jednorazowo), z tytułu wystąpienia zdarzeń losowych (jednorazowo 1.500,00 zł lub okresowe – 500,00 zł), dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania (400 zł na każde dziecko), świadczenia na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego dla rodzin zawodowych (2.000 zł rocznie). Wydaje się, że wprowadzenie powyższych rozwiązań ułatwi funkcjonowanie rodzinom zastępczym, a w dalszej perspektywie może przyczynić się do rozwoju zawodowych form rodzinnej pieczy zastępczej. Szczegółowe zasady określa Zarządzenie Nr /2020 Dyrektora

Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ciechanowie z dnia 12 marca 2020 r. w sprawie ustalenia zasad udzielania świadczeń oraz zatrudniania osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w rodzinie zastępczej, wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Należy nadmienić, że w kwietniu i maju 2019 r. we współpracy z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Ciechanowie zostały przeprowadzone dla 7 zawodowych rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Powiatu warsztaty mające na celu wzmocnienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych na rzecz dziecka i rodziny. Od września do listopada 2019 r. w ramach umowy partnerskiej na rzecz współpracy przy realizacji Projektu pt. „Odbudowa rodziny i pieczy zastępczej w województwie mazowieckim” - Fundacja Zerwane Więzy z Warszawy przeprowadziła warsztaty dla 15 rodzin zastępczych z powiatu ciechanowskiego. Warsztaty obejmowały 4 bloki tematyczne: Zaburzenia Więzy, Dysocjacja, Trauma, a przywiązanie oraz Porzucenie i były prowadzone w trakcie 12 spotkań. Podobnie jak w latach poprzednich w PCPR jest zatrudniony terapeuta – konsultant ds. rodzin zastępczych, który poza terapią dla rodzin, wspiera koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w sprawowaniu opieki nad rodzinami.

Dla dzieci w pieczy zastępczej we współpracy z Mazowieckim Centrum Polityki Społecznej w Warszawie zorganizowano w 2019 r. Profilaktyczny piknik rodzinny „zaFAScynowani trzeźwością”, który był skierowany również do dzieci z rodzin zagrożonych skutkami alkoholizmu z terenu powiatu ciechanowskiego. W przedsięwzięciu wzięło udział około 300 osób w tym 150 dzieci z terenu powiatu ciechanowskiego. Założeniem i celem pikniku było zachęcenie do wspólnej zabawy oraz spędzenie czasu wolnego w przyjemnej atmosferze. Głównym celem było zwiększenie świadomości destrukcyjnego wpływu uzależnień na codzienne życie, a także promowanie zdrowego stylu życia. Do współpracy zaproszone zostały służby prewencyjne (Straż Pożarna i Policja), I LO PUL w Ciechanowie, Powiatowa Stacja Sanitaro – Epidemiologiczna, Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna oraz działająca na terenie Miasta Niepubliczna Specjalistyczna Poradnia Pedagogiczno Psychologiczna „Tęczowa Kraina”.

1.4. Świadczenia na usamodzielnienie dla pełnoletnich wychowanków zastępczych form opieki.

Pełnoletnim wychowankom opuszczającym zastępcze formy opieki przysługują trzy formy pomocy: pieniądze na kontynuowanie nauki (dla osób znajdujących się w przedziale

wiekowym 18-25 lat), które kontynuują naukę na różnych poziomach kształcenia, jednorazowa pomoc pieniężna na usamodzielnienie oraz pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej.

W powiecie ciechanowskim w 2020 r. pomoc w procesie usamodzielniania udzielana była 20 pełnoletnim wychowankom opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze i inne placówki stacjonarne oraz 33 pełnoletnim wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze. Poniższa tabela przedstawia liczbę usamodzielnianych wychowanków zastępczych form opieki w latach 2018 - 2020.

Liczba usamodzielnianych wychowanków opuszczających zastępcze formy opieki w latach 2018 – 2020

Liczba pełnoletnich wychowanków opuszczających zastępcze formy opieki korzystających z formy pomocy pieniężnej						
Formy pomocy	Lata					
	2018		2019		2020	
	placówki	rodziny zastępcze	placówki	rodziny zastępcze	placówki	rodziny zastępcze
Pomoc na kontynuowanie nauki	27	25	23	27	19	27
Pomoc na usamodzielnienie	10	7	4	4	5	6
Pomoc rzeczowa na zagospodarowanie	4	8	3	0	4	3

Poniżej przedstawiono formy i wysokość udzielonej pomocy dla wychowanków opuszczających zastępcze formy opieki.

Koszty poniesione przez powiat ciechanowski na usamodzielniających się wychowanków opuszczających zastępcze formy opieki w latach 2018 – 2020

Koszty przeznaczone na pokrycie pomocy pieniężnej dla wychowanków usamodzielniających się opuszczających zastępcze formy opieki w zł						
Formy pomocy	Lata					
	2018		2019		2020	
	placówki	rodziny zastępcze	placówki	rodziny zastępcze	placówki	rodziny zastępcze
Pomoc na kontynuowanie nauki	121.722,99	116.489,54	93.816,63	114.340,44	76.284,94	144.235,86
Pomoc na usamodzielnienie	45.939,50	29.276,00	18.730,00	17.018,00	27.756,50	26.288,00
Pomoc rzeczowa na zagospodarow.	8.000,00	16.000,00	6.000,00	0,00	8.000,00	6.000,00
Ogółem:	175.662,49	161.765,54	118.546,63	131.358,44	112.041,44	176.523,86

Z powyższego zestawienia wynika, że liczba usamodzielnianych wychowanków placówek od 2018 roku spadała i w związku z tym zmniejszyły się także koszty na pokrycie udzielanej im pomocy. Liczba usamodzielnianych wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej po spadku w 2018 roku, utrzymuje się na podobnym poziomie. Należy podkreślić, że w omawianym okresie największe kwoty generuje pomoc na kontynuowanie nauki, zarówno w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, jak i w rodzinach zastępczych.

2. Zadania powiatu w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Do zadań własnych powiatu należy m.in.

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
  - a) grup wsparcia,
  - b) specjalistycznego poradnictwa;

- 8) wyznaczenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- 9) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
- 10) prowadzenie rejestru danych o osobach:
  - a) zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
  - b) pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka;
- 11) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- 12) finansowanie:
  - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-wychowawczych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
  - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
  - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;
- 13) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (który stosowany jest w urzędach administracji publicznej realizujących zadania w zakresie określonym w ustawie, stanowi integralne części systemów teleinformatycznych stosowanych do realizacji świadczeń rodzinnych określonych w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych);

- 14) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji w przypadku powstania zaległości z tytułu nieponoszenia opłat za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej należy:

- 1) realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 2) finansowanie pobytu w pieczy zastępczej cudzoziemców mających zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich lub którzy uzyskali status uchodźcy lub ochrony uzupełniającej.

3. Cele Programu i zadania do realizacji

Jako główny cel realizacji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Ciechanowskim założony został rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej. Cel ten poszerzony został o cztery cele szczegółowe, które wskazują na główne obszary działania w obrębie zadań wynikających z pieczy zastępczej. Każdy obszar (cel szczegółowy) opisują z góry określone zadania wraz ze sposobem ich realizacji.

Lp.	Cel szczegółowy	Zadania do realizacji	Sposoby realizacji działań	Instytucje odpowiedzialne za realizację
1.	1. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym opieki rodziców	<p>1.1. Promowanie w środowisku lokalnym zastępczych form opieki.</p> <p>1.2. Zwiększenie liczby rodzin zastępczych zawodowych, niezawodowych oraz innych form rodzinnej pieczy zastępczej.</p>	<p>1.1.1. Opracowywanie i dystrybucja ulotek, publikowanie artykułów w lokalnej prasie, ogłoszenia i audycje radiowe.</p> <p>1.1.2. Indywidualne spotkania i rozmowy z osobami zainteresowanymi tworzeniem pieczy zastępczej.</p> <p>1.2.1. Organizowanie szkoleń dla kandydatów na rodziców zastępczych.</p> <p>1.2.2. Tworzenie rodzinnych form pieczy zastępczej (rodziny zastępcze niezawodowe, zawodowe i rodzinne domy dziecka).</p> <p>1.2.3. Rozwój współpracy lokalnych instytucji działając na rzecz dziecka i rodziny</p>	<p>PCPR, ops z terenu powiatu</p> <p>PCPR</p> <p>PCPR</p> <p>PCPR, ops z terenu powiatu,</p>

		<p>1.3. Upowszechnianie roli i znaczenia rozwoju rodzinnych, zastępczych form opieki.</p> <p>1.4 Pomoc rodzinom zastępczym w regulowaniu sytuacji prawnej umieszczonych u nich dzieci</p> <p>1.5. Zgłaszanie dzieci z uregulowaną sytuacją prawną do ośrodków adopcyjnych, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających</p>	<p>mającej na celu pozyskiwanie kandydatów do sprawowania zastępczych form opieki.</p> <p>1.3.1. Promowanie zastępczych form opieki podczas organizowanych imprez okolicznościowych w powiecie ciechanowskim.</p> <p>1.4.1. Zapewnienie pomocy prawnej.</p> <p>1.4.2. Współpraca z sędziami i kuratorami sądowymi w zakresie uregulowania sytuacji prawnej dziecka.</p> <p>1.5.1. Współpraca z ośrodkami adopcyjnymi i Wojewódzkim Ośrodkiem Adopcyjnym w Warszawie funkcjonującym w ramach Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej w Warszawie.</p>	<p>PCPR</p> <p>PCPR – Punkt Specjalistycznego Poradnictwa PCPR, Zespół ds. pieczy zastępczej Sąd Rodzinny,</p> <p>PCPR, Zespół ds. pieczy zastępczej, Sąd Rodzinny, Ośrodek Adop. PCPR, rodziny zastępcze, placówki opiekuń.-wych.</p>
2.	2. Wsparcie rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu	2.1. Pomoc osobom tworzącym rodziną pieczę zastępczą w przewyciężaniu problemów związanych z opieką nad małoletnimi przebywającymi pod ich opieką.	<p>2.1.1. Zapewnienie rodzinom bezpłatnej pomocy psychologicznej, terapeutycznej, pedagogicznej, socjalnej i prawnej.</p> <p>2.1.2. Organizowanie grup wsparcia dla osób tworzących rodziną pieczę zastępczą.</p> <p>2.1.3. Wspieranie rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka przez wolontariuszy.</p> <p>2.1.4. Udzielanie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny, informowanie o możliwościach poprawy życia zgodnie z potrzebami o przysługującymi rodzinom prawami.</p> <p>2.1.5. Rozwój pracy zespołowej na rzecz dziecka i rodziny (koordynator rodziny,</p>	<p>PCPR</p> <p>PCPR</p> <p>PCPR</p> <p>PCPR</p> <p>PCPR, ops z terenu powiatu</p>

			<p>asystent rodziny, rodziny pomocowe).</p> <p>2.1.6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi lokalnie na rzecz dziecka i rodziny.</p> <p>2.1.7. Współpraca z ops, sądem rodzinnym, w zakresie przewycięzania problemów opiekuńczo-wychowawczych.</p> <p>2.1.8. Organizowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje istniejących rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka.</p> <p>2.1.9. Dokonywanie oceny rodzin zastępczych w zakresie ich funkcjonowania.</p>	<p>PCPR, ops z terenu powiatu, org. pozarządowe i inne instytucje specjalistyczne</p> <p>PCPR, ops z terenu powiatu, org. pozarządowe i inne instytucje specjalistyczne PCPR</p> <p>PCPR</p>
3.	3.Systematyczne wsparcie dzieci przebywających w pieczy zastępczej	3.1. Pomoc dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej.	<p>3.1.1. Prowadzenie pracy zespołowej na rzecz dziecka i rodziny (koordynator rodziny, asystent rodziny, rodziny pomocowe).</p> <p>3.1.2. Przygotowanie we współpracy z asystentem rodziny i rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka planu pomocy dziecku oraz jego realizacja.</p> <p>3.1.3. Zapewnienie specjalistycznej pomocy dziecku, w tym: - psychologicznej, - reedukacyjnej, - rehabilitacyjnej.</p> <p>3.1.4. Organizowanie zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej.</p> <p>3.1.5. Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi lokalnie na rzecz dziecka i rodziny.</p>	<p>PCPR, ops z terenu powiatu, org. pozarządowe, jednostki i inne inst. specjalist.</p> <p>PCPR, ops z terenu powiatu, org. pozarządowe, jednostki i inne inst. specjalist.</p> <p>PCPR, org. pozarządowe, jednostki i inne instytucje specjalistyczne</p> <p>PCPR, SR, Policja, ops, placówki edukacyjne,</p> <p>PCPR , organizacje pozarządowe</p>

4.	4. Zapewnienie wszechstronnej pomocy usamodzielniającym się wychowankom rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej	4.1. Objęcie wsparciem usamodzielnianych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej	<p>4.1.1. Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz pomocy rzeczowej na zagospodarowanie.</p> <p>4.1.2. Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, mieszkania z zasobów gminy.</p> <p>4.1.3. Podnoszenie przez usamodzieln. kwalifikacji zawod. oraz kompetencji społ. przez uczestnictwo w kursach zawod. oraz treningach kompetencji i umiejętności społ.</p>	<p>PCPR, placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz inne placówki całodobowe</p> <p>PCPR, ośrodki pomocy społ. w/g miejsca zam.</p> <p>PCPR, placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz inne placówki całodobowe</p>
----	--	---	---	--

4. Zakładane rezultaty realizacji Programu

1. Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej odnośnie wartości rodziny poprzez podejmowanie działań profilaktycznych i promujących wartości rodzinne.
2. Postrzeganie rodzin zastępczych jako „wspierających” system pomocy dziecku i rodzinie.
3. Wzrost liczby rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych.
4. Diagnoza i szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka.
5. Wsparcie istniejących rodzin zastępczych.
6. Wzrost liczby dzieci powracających do rodzin naturalnych.
7. Wzmocnienie systemu wsparcia dla rodzin zagrożonych bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzin dysfunkcyjnych.
8. Kompleksowe wsparcie osób usamodzielnianych opuszczających zastępcze formy opieki.

5. Limity rodzin zastępczych zawodowych w latach 2021 – 2023

Na przestrzeni lat 2018-2020 utworzono tylko 1 nową rodzinę zastępczą zawodową z uwagi na brak kandydatów. Należy podkreślić, że brak osób chętnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej jest problemem ogólnokrajowym. Występują powiaty, które w ogóle nie mają jeszcze zawodowych rodzin zastępczych. Z analizy historii powstawania ciechanowskich rodzin zawodowych, wynika, że zdecydowana większość kandydatów

zainteresowała się tematyką pieczy zastępczej w związku ze swoimi doświadczeniami życiowymi, a nie kampaniami medialnymi. Na ogół były to sytuacje, kiedy ktoś z rodziny czy najbliższego otoczenia pełnił podobną funkcję. Wydaje się więc, że stałe polepszanie warunków funkcjonowania już istniejących rodzin zastępczych jest najskuteczniejszym sposobem stopniowego pozyskiwania odpowiednich kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe, czy niezawodowe. Skala trudności, wobec których stoi dana rodzina zastępcza, jest zróżnicowana, ale na ogół mają one wspólny mianownik. Obok komplikacji, jakie towarzyszą prawie każdemu procesowi wychowawczemu, w rodzinie zastępczej często występują czynniki dodatkowo utrudniające jego przebieg, związane z problemami adaptacyjnymi, niedostosowaniem społecznym dziecka, czy też przejawianymi przez nie problemami natury psychologicznej. Konkludując, wzrost liczby i prawidłowe funkcjonowanie rodzin zastępczych, niewątpliwie zależy od wielu czynników. Jednym z nich jest współpraca między pracownikami Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, a funkcjonującymi już rodzinami zastępczymi. Tylko wspólne działania, których nadrzędnym dobrem jest dziecko, mogą doprowadzić do pożądanego celu. Ponadto podkreślić należy, że równie istotnym celem jest propagowanie rodzicielstwa zastępczego oraz m.in. stosowanie odpowiednich rozwiązań finansowych, co miało miejsce w 2020 r. Dbłość o jakość oferowanego wsparcia w odniesieniu do problemów i potrzeb ciechanowskich rodzin zastępczych, ale również do rozwoju pieczy zastępczej jest dzisiaj priorytetem.

W związku z brakiem kandydatów na ww. rodziny oraz uwzględniając potrzeby w zakresie liczby dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych, w tym zawodowych, ustalono w dalszym ciągu limit rodzin zastępczych zawodowych na minimalnym poziomie, tj.:

1. Rok 2021 - do 1 rodzina zawodowa,
2. Rok 2022 - do 1 rodzina zawodowa,
3. Rok 2023 - do 1 rodzina zawodowa.

6. Zagrożenia dla realizacji działań ujętych w Programie.

1. Brak kandydatów na przyjęcie do rodzinnej pieczy zastępczej dzieci niepełnosprawnych, z zaburzeniami zachowania lub nastolatków.
2. Brak współpracy ze strony naturalnych rodziców w celu powrotu dziecka do rodziny.
3. Utrudnianie przez naturalnych rodziców procesu przysposobienia dziecka oraz jego pobytu w pieczy zastępczej.

4. Długotrwałe procesy regulowania sytuacji prawnej dziecka, związane m.in. z pandemią COVID-19.
5. Brak współpracy usamodzielniających się wychowanków zastępczych form opieki w procesie usamodzielnienia (nierealizowanie lub przerywanie indywidualnych programów usamodzielnienia).

7. Źródła finansowania Programu

Źródłem finansowania zadań Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021 – 2023 są środki finansowe:

- 1) z budżetu powiatu ciechanowskiego,
- 2) z budżetu samorządów gminnych, zgodnie z art. 191 ust. 8 ustawy,
- 3) z budżetu samorządów powiatowych, zgodnie z art. 191 ust. 4 ustawy,
- 4) dotacji celowych i środków pozyskiwanych z innych źródeł, np. środki z Unii Europejskiej, budżet Państwa.

8. Realizatorzy Programu

Koordynatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ciechanowie przy współpracy:

- 1) Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechanowie, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Głinojecku, Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej w: Ciechanowie, Gołyminie, Grudusku, Ojrzeniu, Opinogórze, Regiminie i Sońsku;
- 2) Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Socjalizacyjnej w Gołotczyźnie i innych placówek opiekuńczo-wychowawczych gdzie zostały umieszczone dzieci z powiatu;
- 3) Rodzin zastępczych i rodzin pomocowych;
- 4) Sędziów i kuratorów Sądu Rejonowego Wydziału III Rodzinnego i Nieletnich w Ciechanowie oraz innych sądów;
- 5) Komendy Powiatowej Policji w Ciechanowie;
- 6) Woj. Ośrodka Adopcyjnego w Warszawie Oddziału Zamiejscowego Ciechanowie;
- 7) Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Ciechanowie oraz placówek oświatowych;
- 8) Specjalistycznego Szpitala Woj. w Ciechanowie i innych placówek służby zdrowia;
- 9) Organizacji pozarządowych, kościołów i związków wyznaniowych,
- 10) Wolontariuszy.

9. Sposób monitorowania Programu

Programu będzie monitorowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ciechanowie. Program jest spójny z Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017 – 2026.

Monitorowanie Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Ciechanowskim na lata 2021 – 2023 odbywać się będzie na podstawie sporządzanej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ciechanowie sprawozdawczości z wykonywania zadań oraz analizy dokumentów związanych z działaniami ujętymi w Programie, takich jak: planów pomocy dziecku, indywidualnych programów usamodzielniania, informacji o sytuacji osobistej dziecka, ocen sytuacji dziecka w pieczy zastępczej, ocen rodzin zastępczych, decyzji administracyjnych dotyczących przyznanych świadczeń. Zebrane materiały zostaną poddane analizie, która posłuży do oceny realizacji i skuteczności programu pod względem merytorycznym i finansowym.

Informacje te przedkładane będą Zarządowi Powiatu i Radzie Powiatu w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ciechanowie.

Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb i możliwości finansowych powiatu w zakresie rozwoju pieczy zastępczej.